

(Пешчаник.нет, 28.6.2011)

Најновија, верским садржајем испуњена, [Видовданска беседа Слободана Антонића](#), привлачи пажњу.

Антонић видовданску етику описује као етику одбране слободе, мушкости и жртвовања. Тврди да живимо у временима унутрашње окупације и да наша држава и њене политичке, просветне и културне установе раде све супротно интересима нашег народа: “Они уништавају наш национални идентитет, они кривотворе нашу националну баштину, они пустоше нашу националну културу, они пљачкају наше национално богатство, они упропашћавају не само нас него и будућност наше деце”.

Антонић сматра да је наша држава обична вазална територија која је изложена “једном опасном пројекту, глобалних размера, који хоће да угуши народе, који хоће да смрви и у земљу укопа све вредности хришћанске цивилизације – и храброст и витештво и мушкост, и породицу и верност, и богобојажљивост, и патриотизам и христољубље и човекољубље. Све се то мрви и укопава да би се на месту Светог храма изградио незнабожачки жртвеник за Молоха, тог демона оскрнављене и побијене деце”. Главни задатак и претпоставку спаса Антонић види у очувању сећања на слободу, при том се позивајући на примере из историје Спарте. Он поручује: “Учићемо и нашу децу да буду непокорна, учићемо и наше псе да гризу, учићемо и наше птице да кљују. И једнога дана покидаћемо видљиве и невидљиве ланце и кренути са својим народом у избављење – из смрдљивог мрака Вавилона, ка светлости небеског Јерусалима.” И, даље: “да, када дође време, запалимо ватру слободе, велику ватру која ће сажећи и у пепео смрвити и Молохов храм, и Молохове врачеве, и Молохове деспоте.”

Ако се изузме једна алузија на Апокалипсу, без обзира што се позива на вредности хришћанске цивилизације, Антонић Видовданску беседу обликује потпуно према старозаветним садржајима, које са хришћанима деле и не-хришћани, јудаисти и

муслимани. Мада се позива на христољубље и човекољубље, у његовој беседи нигде нема Исусове етике човекољубља и борбе самога са собом, нема схватања да је свеједно да ли је неко Грк или Јеврејин. Нема у Антонићевој Видовданској беседи хришћанства. Уз игнорисање Новог Завета, са његовим не само јудаистичким него и космополитским стоичким коренима, не користе се, ни изблиза, ни сви кључни етички садржаји Старог Завета. Наша држава јесте обична вазална територија, а то су више пута били и Израел и Јудеја. Антонић не помишља на и у Старом Завету хваљене стране владоце попут Кира Великог – као на силу на коју, кад се интереси подударе, мали народ може да се ослони, а не само да од ње трпи.

Антонић Видовданску беседу обликује потпуно према старозаветним садржајима, које са хришћанима деле и не-хришћани, јудаисти и муслимани. Мада се позива на христољубље и човекољубље, у његовој беседи нигде нема Исусове етике човекољубља и борбе самога са собом, нема схватања да је свеједно да ли је неко Грк или Јеврејин. Нема у Антонићевој Видовданској беседи хришћанства.

Симбол страног је Молох. Симбол за узор на који се треба угледати, у овој Видовданској беседи, јесте Спарта. Али, Молох није био „демон оскрнављене и побијене деце” – децу су у ритуалима посвећеним овом богу убијали свештеници, а помагали су им дечији родитељи. Деца су најчешће била жртвована када је отаџбина била у опасности или када се мислило да је она угрожена. Једном прочитан Флоберов опис жртве Молоху из *Саламбе*

не може да се заборави. Молох се није хранио смиреном религиозношћу него егзалтираним до чудовишности наопако схваћеним родољубљем.

Наша књижевност се у односу према Молоху колеба, показујући однос који је вишезначнији од Антонићеве употребе овог умрлог бога који је постао симбол. Вељко Петровић, и у најродољубивијој фази свога стваралаштва, инсистира на моћи Молоха у причи насловљеној његовим именом, али је за њега Молох изједначен са властитом земљом и народом који прождире своју децу. При том српски писци тешко да би употребили речи као што је Антонићев израз „оскрнављен“, они су знали да се нешто може само „оскрвнути“, а не и „оскрнавити“. Молох је синоним за отаџбину или нацију која у нездравом пијанству духа прождире своје чланове, а не за неку страну, империјалну силу.

Што важи за симболе зла, односи се и на Антонићево виђење узора на које се треба угледати. У Спарти, величаној у Видовданској беседи, веома мала мањина становништва

имала је политичка права, па чак и гарантовано право на живот. Припадници горње касте спартијата доказивали су своју мушку зрелост тако што би убили некога од подјармљених хелота. Спартанци су слабуњаву и болесну децу остављали да умру од жеђи, примењујући законе о очувању расе двадесет пет векова пре него што су они добили свој модернији не-хришћански, нацистички облик. Антонић велича Спарту: да ли он жели да само здраву децу учи да буду непокорна?

Његово старозаветно спартанство је дубоко не-етичко: Томан Ман је у *Јосифу и његовој браћи*, на примерима Лавана који је сина узигао у темеље своје куће и Потифарових родитеља који су из верских разлога ушкопили своје дете, показао да придржавање превазиђених етичких норми јесте дубоко неморално у овоме и оваквом свету. Антонић у Видовданској беседи говори само о овоме свету: њему је, као и претпророчким књигама Старог завета, страна хришћанска замисао о васкрсењу, јер је повезана са трпљењем (толеранцијом) и окретањем другог образа да би се спасење заслужило. Томас Ман је на Антонићеву апологију мушкости и Спартанаца унапред одговорио кроз уста Шопенхауерове сестре: „Само је он, за мој укус, ишао као мушкарац нешто предалеко у обожавању нашег младића и ни први ни последњи пут ме навео да приметим да је ратоборни национални дух повезан с појачаним, нама женама непријатним ентузијазмом мушкараца према сопственом полу, што нам је још у обичајима Спартанаца сметало на чудан и опор начин“. А Макс Вебер је, пишући о класичном хеленском добу, односно раздобљу хоплитске војске чији је најразвијенији пример била Спарта, примећивао да би „ексклузивно мужевном карактеру те епохе “демократије” приступ еротским доживљајима са женама као “животној судбини” изгледао – изражено нашим језичким благом – као нешто скоро школски сентиментално. “Друг”, дечак, био је – баш у центру хеленске културе – објект жудње са свим љубавним церемонијалом.” Тек ће позни јудаизам и хришћанство као религије спасења одбацити ову еманциповану хомосексуалну еротику у пакету са храмовном проституцијом Молохове “колегинице” Астарте.

Антонић псима налаже да гризу, а птицама да кљују. Свети Фрања је са птицама разговарао, а Свети Августин и, много пре њега, Књига Проповедникова, питају се куда иде душа животиња. Ни за кога од њих свет није подељен на Молоха који се (уместо својих свештеника и верника) проглашава кривим и на нас који хрлимо „из смрдљивог мрака Вавилона, ка светлости небеског Јерусалима“.

Томас Ман је недвосмислен: “Наш грађански живот сасвим се разликује од живота људи класичног доба, наш однос према држави сасвим је друкчији. Уместо да се скучи у себе, Немац мора да прими свет у себе да би на свет утицао. Наш циљ не сме бити непријатељско издвајање од других, већ пријатељски однос с читавим светом,

изграђивање друштвених врлина, па и на штету урођених осећања, чак и права.“

Јер, ако се (и иначе непотпуни и искривљено приказани) старозаветни аршини примене, важи и следеће: „Никако не желим, господине докторе, да вам причиним бол. Ја знам да ви имате добре намере. Али није довољно имати добре и чисте намере; човек мора да уме да сагледа последице својих поступака. Од ваших поступака ја се грозим јер су они још увек племенити, још увек невини претходни облик нечег страшног, што ће се међу Немцима једног дана испољити у најужаснијим лудостима и због чега би се ви сами преврнули у гробу кад би нешто од тога до вас допрло.“

Антонић псима налаже да гризу, а птицама да кљују. Свети Фрања је са птицама разговарао, а Свети Августин и, много пре њега, Књига Проповедникова, питају се куда иде душа животиња. Ни за кога од њих свет није подељен на Молоха који се (уместо својих свештеника и верника) проглашава кривим и на нас који хрлимо „из смрдљивог мрака Вавилона, ка светлости небеског Јерусалима“.

Или, сасвим сажето, а опет из *Лоте у Вајмару*: “Народ и његови песници који су се упропашћивали политиком налазе се у неком стању одвратне и сасвим неупутне загрејаности. Једном речју – ужас.”

Томас Ман, описујући хуманисту Гетеа у време национално-ослободилачких ратова Немаца против Наполеона, закључује: “Проклети живот у борби и сукобу с једном народношћу која ипак опет носи пливача. Свакако тако треба да буде, ја жалостан нисам. Али није право што они мрзе јасноћу. За жаљење је што они не познају драж истине – одвратно је што су им тако драги испарење и пијанство и свака бесна неумереност – што се верно предају сваком усхићеном неваљалцу, који у њима побуђује најниже страсти, учвршћује их у њиховим најнижим пороцима и учи их да националност схвате као изоловање и грубост – бедно је што се њима самима увек тек онда чини да су велики и дивни кад су потпуно проиграли све своје достојанство и с тако пакосном срцбom гледају на оне у којима странци виде и поштују Немачку. Ја уопште нећу да их измирујем. Они не воле мене – то је право, ја не волим њих, тако смо међусобно измирени. Моје немство је моја ствар – њих нек ђаво носи заједно с пакосним филистарством, како они то зову. Они мисле да они представљају Немачку, али то сам ја, и ако би потпуно пропала, она би трајала у мени.”

Видовданска беседа између Молоха и Спарте

Пише: Владимир Илић
среда, 06 јул 2011 18:49

И за сам крај, из истог извора и са истог полазишта: "... немство је слобода, образовање, свестраност и љубав – што они то не знају ништа не мења ствар." Овде нема простора за Молоха, Исус би ту нашао себи места, па и многи од старих Израелаца, Јудејаца или Атињана. Од Спартанаца – баш нико.